

УДК 372.881.111.1

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.3>

Ю. В. ЛІТКОВИЧ

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: litkovych@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-4962-0617>*

А. В. ШЕВЧУК

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: shvchuk.nastia@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5005-3800>*

А. І. ЯНОВЕЦЬ

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: zhelkajan@rambler.ru
<https://orcid.org/0000-0002-1626-5244>*

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ FLIPPED LEARNING

Стрімкі соціальні перетворення, які переживає світове суспільство в останні десятиліття, глобальна економічна криза й виклики пандемії COVID-19 кардинально змінили не тільки умови життя людей, а й освітню ситуацію. Одним із значних проривів у технології та методах викладання стає змішане навчання (blended learning), що передбачає застосування моделі «перевернутого навчання» (flipped learning). Сутність технології «перевернутий клас» полягає у зміні послідовності етапів навчального процесу, коли вивчення нового матеріалу виноситься на самостійну роботу студентів, а його закріплення відбувається під час практичних занять. Міняються місцями зміст домашньої роботи і роботи на навчальному занятті. Перевернуте навчання передбачає зсув пріоритетів від простої подачі матеріалу до роботи над його вдосконаленням.

Стаття демонструє необхідність нових методів і технологій викладацької діяльності, які би були адекватні сучасним тенденціям і вимогам, і пропонує розглянути технологію flipped learning як один із нових ефективних методів викладання, який можна було б застосувати у поєднанні з традиційними для формування оптимальних підходів до навчання. У публікації розглядається проблема реалізації flipped learning, його теоретичні основи, особливості, переваги та недоліки. Обґрунтовується можливість реалізувати заняття з англійської мови у форматі перевернутого навчання за допомогою різних ресурсів електронних навчальних платформ, які відповідають вимогам і потребам студентів і викладачів, задля забезпечення ефективної організації освітнього процесу. Розкрито інструментальні можливості впровадження технології «перевернутого навчання» у процес вивчення англійської мови. Узагальнено, що використання технології «перевернутого навчання» за умови методично правильного її застосування сприятиме розвитку цифрової компетентності викладача та розвитку наукових умінь студентів, підвищення рівня їхньої вмотивованості та успішності.

Ключові слова: flipped learning, відеолекція, COVID-19, особистісна орієнтованість, тьюторство.

Вступ. Через спалах пандемії COVID-19 університети та школи були змушені закритися по всьому світі. Закриття навчальних закладів порушило навчальний процес, і більшість шкіл

та університетів перейшли на онлайн-навчання. Багато навчальних закладів вжили ефективних заходів, щоби подолати пандемію COVID-19 та відновити процес викладання/навчання.

Одним із запропонованих підходів є перевернуте навчання, яке має на меті залучити студентів до навчання на парі та поза нею.

Постановка проблеми. Швидкий розвиток технологій спричинив деякі зміни в освіті, а також у багатьох інших сферах. З використанням технологій в освіті з'явилося багато нових методів навчання. Перевернуте навчання (flipped learning) (його ще інколи називають моделлю перевернутого класу) є одним із цих нових методів навчання, за допомогою яких студенти починають знайомитися з поняттями ще до фактичних лекцій за допомогою відеолекцій, статей або онлайн-матеріалів. На відміну від традиційного навчання, у перевернутих класах учні активно працюють над вирішенням проблем, що вимагають застосування попередніх знань, які вони засвоїли до фактичного уроку [Андрейко : 2017].

Існує кілька переваг перевернутого навчання, наприклад, економія часу на парі для обговорення та вивчення додаткових матеріалів, що охоплюють ту саму тему. Крім того, перевернуте навчання ефективно, оскільки забезпечує миттєвий зворотний зв'язок, який покращує розуміння студентами змісту [Eddy, et al : 2014].

Перевернуте навчання дозволяє студентам навчатися індивідуально, і вони можуть вивчати та переглядати матеріали в будь-який час і в будь-якому місці [Persky, et al : 2010]. Flipped learning розвиває в студентів високі навички мислення, такі як синтез, застосування знань та оцінювання. Воно також підвищує здібності студентів до критичного мислення та навчання грамоти.

Аналіз попередніх досліджень. Родоначальниками моделі перевернутого класу вважаються два вчителі – Джонатан Бергман (Jonathan Bergman) та Аарон Семс (Aaron Sams), які у 2007 році придумали, як забезпечити своїми лекціями спортсменів, які часто пропускають заняття, а потім розвинули цю ідею у новий освітній напрям.

Нові технологічні девайси, такі як смартфони, ноутбуки та планшети, дозволяють студентам отримувати доступ і шукати те, що їм потрібно, у будь-який час і в будь-якому місці. Вони дають змогу студентам легко взаємодіяти зі своїми вчителями та одногрупниками. Крім того, різноманітні освітні ресурси пропонують

широкий спектр даних для дослідників. І ці джерела допомагають покращити компетенцію студентів під час вивчення іноземної мови, розвиваючи навички читання, письма та опановуючи граматику.

Загалом використання технологій для викладання та вивчення іноземної мови може покращити її розуміння та опанування. Навчання мови за допомогою технологій може спонукати студентів взаємодіяти та обговорювати теми зі своїми одногрупниками, а не зосереджуватися на процесі навчання, а також зміна освітнього вектору змушує викладачів приділяти більше часу обговоренню та обміну ідеями. Дослідники стверджують, що перевернуте навчання ефективно для покращення навичок та здібностей студентів. Крім того, обговорення на парі сприяє розумінню та кращому засвоєнню матеріалу, адже саме студенти відповідають за своє навчання у flipped learning.

Результати та дискусії. Перевернуте навчання стало нещодавно популярним через використання новітніх технологій в процесі навчання. Багато дослідників вивчали blended learning як нову процедуру навчання та викладання, поєднуючи онлайн-навчання з онлайн-матеріалами, як-от виконання вправ. Кінцева мета викладання іноземної мови за допомогою blended learning та перевернутого класу полягає в тому, щоб дати студентам можливість застосувати свої знання в реальному житті та комунікативно використовувати мову.

Іноді модель перевернутого класу звинувачують у послабленні ролі викладача. Насправді перехід до цієї моделі відкриває шлях до підвищення важливості ролі викладача у навчанні. Вивільнений за допомогою долекційних матеріалів час викладач може витратити на складніші професійні завдання – закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами самостійно.

Перевернутий клас часто плутають із дистанційною освітою. Відмінність лежить на поверхні – час роботи на парі «віч-на-віч» залишається без зміни, принципово змінюється лише її зміст. Інші критики перевернутого класу стверджують, що ця модель погіршує традиційний аспект освіти через неможливість поставити запитання лектору.

Цілі цієї технології навчання такі:

- оптимізація навчального процесу;

- збільшення ефективності виконання самостійної роботи студентами;
- підвищення рівня мотивації навчання студентів;
- формування у студентів почуття відповідальності за свою освіту;
- перетворення студентів на активних учасників освітнього процесу [Чоповська : 2017].

До переваг цього підходу належать:

- можливість гармонійного поєднання електронного навчання з аудиторними лекційними заняттями. У такому разі виникає додатковий час на обговорення складних питань;
- доступність багатьох ресурсів. Студенти вивчають навчальний матеріал у зручній для себе час, можуть повернутися до нього у будь-який момент і завдяки його розповсюдженню через мережу Інтернет переглядають у зручному для них місці та з різних мобільних пристроїв;
- робота студентів у команді. Підхід спрямований на організацію студентських проєктних груп, а також інтерактивну взаємодію між студентами та викладачем. При цьому створюються необхідні умови для вільного висловлювання ідей щодо знаходження оптимальних рішень для поставлених викладачем завдань;
- оцінка якості позааудиторного самостійного навчання студентів. Викладач ясно бачить результати освоєння кожним студентом заданої теми, а також виявляє питання, які викликають певні труднощі у розумінні чи найбільший інтерес, та приділяє їм дещо більше уваги;
- під час традиційних лекцій студенти зазвичай намагаються записати якнайбільше слів викладача і часто не мають змоги зупинитися, щоб обміркувати сказане ним. Використання відеоматеріалів та інших попередньо записаних інформаційних носіїв дозволяє студентам повністю контролювати хід лекції: вони можуть дивитися, повертатися назад або вперед у міру появи необхідності в цьому;
- для студентів із певними фізичними обмеженнями (особливо із порушеннями слуху) така можливість має особливе значення;
- присвятивши час аудиторного заняття розбору навчального матеріалу, викладачі отримують можливість виявити помилки у його сприйнятті студентами [Андрейко : 2017].

Крім того, участь у роботі над спільними проєктами сприяє посиленню соціальної вза-

ємодії між студентами, полегшуючи процес сприйняття необхідної інформації.

Основна суть методики «перевернутого навчання» зводиться до трьох базових компонентів.

1. Підготовка (підбір чи створення) викладачем віртуального освітнього середовища: різних презентацій, відеоуроків або інших необхідних навчальних матеріалів та відповідних завдань до них, а також вибір електронного сервісу для зворотного зв'язку зі студентами.

2. Організація навчального процесу: визначення викладачем ключових компетенцій на тему, а також форм роботи зі студентами на аудиторному занятті. Попередня підготовка навчальних завдань для роботи студентів в аудиторії, які у процесі спільної роботи з викладачем вирішують додаткові завдання – поглиблення, закріплення та повторення пройденого навчального матеріалу.

3. Поточна та підсумкова оцінка отриманих студентами компетенцій через спільний вибір кількох форм виконання підсумкової роботи.

Відеолекції часто розглядаються як ключовий компонент подібного «перевернутого» підходу до вивчення навчального матеріалу студентами. Навчання за технологією «перевернутого класу» відбувається з використанням коротких, але досить змістовних відеоуроків. Здебільшого подібні відеоматеріали тривають трохи більше 15 хвилин.

Такі лекції розміщуються викладачем в інтернеті або зберігаються в будь-якому онлайн-файлообміннику університету [Eddy, et al : 2014]. До того ж викладач самостійно може записати свою лекцію на відео та викласти в інтернет. Також він може зробити цей навчальний матеріал ще більш інформативним – створити на тему, що вивчається, презентацію в PowerPoint, а потім записати до неї відеосупровід.

У цьому йому можуть допомогти інструменти електронного інформаційно-освітнього середовища вишу, основними властивостями яких є інтерактивність та візуалізація навчальних матеріалів, простота їх створення, а також особистісна орієнтованість [Persky, et al : 2010]:

- www.slideshare.net – слайд-хостинг, за допомогою якого викладач може завантажувати файли з новим навчальним матеріалом у таких форматах: PowerPoint, PDF, Keynote чи

OpenDocument. Потім ці слайди можна переглядати як на самому сайті, так і на мобільних пристроях, а також згодом вбудовувати на інші сайти;

– www.youtube.com – відеохостинг, з якого будь-який користувач може завантажувати вже зняті ролики. Достатньо на цьому сайті в пошуковому рядку ввести лише тему або кілька ключових слів. Наприклад, на тему «Present Simple» доступно понад 4 млн різних відеороків. Цей сайт також може бути навчальним середовищем для розміщення власних навчальних відеороликів;

– www.lessonwriter.com – створено для розроблення занять із читання. Тут викладачі іноземної мови можуть вставити вибраний текст, після чого автоматично генерується відповідний словник. Цей інструмент також надає підтримку студентам у постановці правильної вимови та використанні граматичних конструкцій. Тут є можливість додавати необхідні вправи та контрольні питання до тексту, що вивчається. Викладачі можуть здійснювати повний контроль засвоєння студентами знань та використовувати як приклад готові плани занять;

– www.scoop.it – інструмент управління контентом, за допомогою якого можна опублікувати інтернет-видання, наприклад онлайн-журнал. Цей інструмент публікує тематичні новини та дозволяє своїм передплатникам розповсюджувати та коментувати їх. Тут студенти, які виступають як користувачі, які контактують із викладачем, можуть додавати свій контент з обраної тематики.

– www.voxorop.com – аудіоінструмент, який дозволяє користувачам записувати своє мовлення на задану тему. Цей інструмент можна використовувати для обговорення тієї чи іншої теми. Цей ресурс є важливим засобом розвитку розмовних навичок у студентів із використанням голосового запису. При цьому інші учні можуть слухати записані відповіді своїх одногрупників. Це дозволяє залучати до спілкування іноземною мовою студентів, які соромляться чи просто не хочуть брати участь у дискусіях;

– www.padlet.com – віртуальна дошка для нотаток, яка може бути використана в різних формах, залежно від креативності викладача. На відміну від реальної, віртуальна дошка дозволяє студентам створювати електронні наклейки з мультимедійними елементами. Викладачі

та студенти також можуть експортувати «цифрову стіну», яку вони створили, у різних форматах (включаючи PDF, CSV та ін.) та ділитися нею за допомогою соціальних медіасайтів;

– www.eslvideo.com – це освітній ресурс для вдосконалення вміння аудіювання, а також розширення іншомовного словникового запасу. Тут викладач на основі уривків відомих іноземних фільмів чи інших відеоматеріалів може створювати різні вікторини.

Виконуючи завдання поза аудиторією, студент повинен мати можливість зворотного зв'язку з викладачем та взаємодії з іншими студентами [Чоповська : 2017]. Це може бути здійснено за допомогою різних систем управління навчанням (наприклад, MOODLE), що дозволяють розмістити в онлайн-курсі необхідні для студентів ресурси (силабус, інструкції з вивчення навчального матеріалу, у тому числі доаудиторного, на тему; інтерактивні лекції для позааудиторної роботи з автоматизованою перевіркою правильності розуміння матеріалу, що вивчається, тести та документи для самостійного вивчення тощо), а також елементи курсу, призначені для розміщення відповідей на завдання та організації позааудиторної інтерактивної діяльності студентів (форуми, Wiki-сторінки).

При цьому можуть використовуватися різні програмні продукти.

Подкаст (Podcast) – це звуковий файл (аудіолекція), який розсилається через інтернет. Отримувачі можуть завантажувати подкасти на свої пристрої (як стаціонарні, так і мобільні) або слухати лекції в режимі онлайн.

Водкаст (Vodcast від video-on-demand, тобто відео на запит) – це приблизно те ж саме, що і подкаст, тільки з відеофайлами.

Пре-водкастинг (Pre-Vodcasting) – це освітній метод, при якому викладач вишу створює водкаст зі своєю лекцією, щоб студенти отримали уявлення про тему, що вивчається, ще до заняття, на якому вона буде розглянута. Зазначимо, що метод «пре-водкастинг» – це початкова назва методу «перевернутого класу».

Висновки. Насамкінець слід зазначити, що технологія «перевернутого навчання» вимагає від викладача готовності змінити звичний стиль роботи, проте поки що не всі викладачі готові відмовитися від монологу та менторства на користь партнерства та тьюторства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейко Л.В. Технологія «перевернутого класу» у викладанні іноземної мови. Емпіричні дослідження для реформування освіти в Україні: збірник матеріалів І Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти. Київ-Дрогобич : «Трек-ЛТД», 2017. С. 9–11.
2. Чоповська Л.В. Інтеграція технології «перевернутий клас» у викладанні іноземних мов в українських ВНЗ. Уральский научный вестник. 2017. № 5. т.3. С.75–78. URL: http://www.kamtsl.kpi.ua/sites/default/files/files/chopovska_integratsiya.pdf (дата звернення 01.11.21).
3. Eddy, S.L., Hogan, K.A. Getting under the hood: how and for whom does increasing course structure work? *CBE-Life Sciences Education*. 2014. 13(3). P. 453–468. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25185229> (Last accessed 01.11.2021).
4. Persky, A.M., Pollack, G.M. Transforming a large-class lecture course to a smaller-group interactive course. *American journal of pharmaceutical education*. 2010. 74(9). 170. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2996760/> (Last accessed 01.11.2021).

REFERENCES

1. Andreiko, L. (2017). *Tekhnolohiia «perevernutoho klasu» u vykladanni inozemnoi movy. Empirychni doslidzhennia dlia reformuvannia osvity v Ukraini: zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii Ukrainy skoi asotsiatsii doslidnykiv osvity*. Kyiv-Drohobich. P. 9–11 [in Ukrainian].
2. Chopovska, L. (2017). *Intehratsiia tekhnolohii «perevernutyi klas» u vykladanni inozemnykh mov v ukrainskykh VNZ*. The Urals Science Bulletin. № 5. V. 3. P. 75–78. URL: http://www.kamtsl.kpi.ua/sites/default/files/files/chopovska_integratsiya.pdf (Last accessed 01.11.2021) [in Ukrainian].
3. Eddy, S., Hogan, K. (2014). Getting under the hood: how and for whom does increasing course structure work? *CBE-Life Sciences Education*. 2014. 13(3). P. 453–468. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25185229> (Last accessed 01.11.2021).
4. Persky, A., Pollack, G. (2010). Transforming a large-class lecture course to a smaller-group interactive course. *American journal of pharmaceutical education*. 74(9). 170 p. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2996760/> (Last accessed 01.11.2021).

YU. V. LITKOVYCH

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Philology,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine
E-mail: litkovych@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-4962-0617>*

A. V. SHEVCHUK

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine
E-mail: shevchuk.nastia@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5005-3800>*

A. I. YANOVETS

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine
E-mail: zhelkajan@rambler.ru
<https://orcid.org/0000-0002-1626-5244>*

THE ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN THE CONTEXT OF «FLIPPED LEARNING»

The rapid social transformations experienced by global society in recent decades, the global economic crisis and the challenges of the COVID-19 pandemic have radically changed not only people's living conditions, but also the educational situation. One of the major breakthroughs in technology and teaching methods is blended learning, which involves the application of the flipped learning model. The essence of the «flipped classroom» technology is to change the sequence of the stages of the learning process, when learning new material is carried out on students' independent work, and its consolidation takes place in practical classes. The content of homework and work in the classroom are interchanged. Flipped learning involves shifting priorities from simply presenting the material to working on improving it. The article demonstrates the need for new teaching methods and technologies, which would be adequate to the current trends and requirements, and suggests flipped learning technology as one of the new effective teaching methods, which could be used in combination with traditional ones to form an optimal approach to learning. The publication deals with the problem of flipped learning implementation, its theoretical foundations, peculiarities, advantages and disadvantages. The author proves the possibility of implementing flipped learning classes in the English language using different e-learning platform resources, meeting requirements and needs of students and teachers to provide the effective organization of the educational process. The toolkit for implementing flipped learning technology in the English language learning process is revealed. The paper summarizes that the use of «flipped learning» technology, if applied methodologically correctly, will contribute to the development of teachers' digital competence, the development of academic skills of students, increasing their motivation and success.

Key words: flipped learning, video lecture, COVID-19, personality orientation, tutoring.